

## Spis treści

|                                                                                                                                                                     |     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <b>Wstęp</b> . . . . .                                                                                                                                              | 7   |
| 1. Fotografia. Kilka tropów interpretacyjnych . . . . .                                                                                                             | 7   |
| 2. O pewnych możliwościach czytania fotografii . . . . .                                                                                                            | 11  |
| 3. O obrazowości tekstu naukowego . . . . .                                                                                                                         | 15  |
| <br><b>Rozdział I. Obraz – przedstawienie – ikona</b> . . . . .                                                                                                     | 29  |
| 1. Opis i obraz w badaniach nad kulturą w myśli etnologicznej<br>II poł. XIX i I poł. XX wieku. Rodzaje i sposoby tworzenia<br>źródeł etnograficznych . . . . .     | 29  |
| 2. Fotografia jako ilustracja naukowa i jako „opowieść”<br>potoczna . . . . .                                                                                       | 45  |
| 3. Ilustracja a opis w badaniach nad kulturą, czyli o typizacji<br>i uogólnieniach . . . . .                                                                        | 54  |
| 4. Ilustracja a opis literacki, czyli o przekładanych konwen-<br>cjach . . . . .                                                                                    | 62  |
| <br><b>Rozdział II. Etnografia i ludoznawstwo II poł. XIX i I poł.<br/>XX wieku wobec problemów dokumentacji ikonicznej</b> . . . .                                 | 73  |
| 1. Fotografia: kulturowy obraz świata . . . . .                                                                                                                     | 73  |
| 2. Standaryzacja i ideologizacja wyobrażeń: „typy antropolo-<br>giczne”, „żywe obrazy” i ludowe dekoracje . . . . .                                                 | 91  |
| 3. Teatralizacja przedstawień fotograficznych. Fotograf (reżyser)<br>– „pozująca” rzeczywistość (aktorzy społeczni) – odbiorcy<br>(„widzowie” fotografii) . . . . . | 108 |
| 4. Fotograficzne <i>atelier</i> – tworzenie kulturowych wizerunków . . . .                                                                                          | 120 |
| <br><b>Rozdział III. „Portrety świata” – fotografia na usługach<br/>etnografii. Studium kilku przypadków</b> . . . . .                                              | 137 |
| 1. Etnograficzne programy i postulaty naukowego wykorzysta-<br>nia fotografii . . . . .                                                                             | 137 |
| 2. „Etnograficzność” fotograficznych przedstawień. Fotogramy<br>intencjonalnych i nieintencjonalnych „badaczy kultury” . . . .                                      | 148 |

|                                                                                                                             |            |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| <b>Rozdział IV. Ilustracje etnograficzne jako element dyskursu naukowego i popularnego. Ikony kultury ludowej . . . . .</b> | <b>179</b> |
| 1. „Ikony” fotograficzne – pocztówkowy świat . . . . .                                                                      | 179        |
| 2. Iluzoryczność i realizm w fotografii . . . . .                                                                           | 195        |
| 3. „Muzeum wyobraźni” jako fotograficzna lektura świata . . . . .                                                           | 205        |
| <b>Uwagi końcowe. Masowy wytwórca–odbiorca fotografii, czyli każdy bywa etnografem . . . . .</b>                            | <b>211</b> |
| <b>Spis ilustracji . . . . .</b>                                                                                            | <b>223</b> |
| <b>Summary . . . . .</b>                                                                                                    | <b>227</b> |